سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

گروه برنامه‌ریزی درسی صنعت گاز

استاندارد آموزش

تعمیر و نگهداری ایستگاه های گازرسانی

کد استاندارد ۲۱۴۴۴۱۱۱۰۰۰۰۰۲۱

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

تدوین‌کنندگان استاندارد

اعضای کارگروه تدوین استاندارد (کارکنان شرکت ملی گاز ایران به شرح جدول ذیل:)

ردیف	نام و نام خانوادگی	محل کار	زمینه تخصصی
۱	امیر صفویان	فارس	مهندس اندازه گیری و محاسبات
۲	حسن برزگر	قم	رئیس بهره برداری و تعمیرات
۳	حمیدرضا صیفی	اصفهان	کارشناس ارشد تحلیل سیستم
۴	رامتین مویدی	تهران	مسئول بهره برداری و تعمیرات
۵	صادق ترحمی	سمنان	مهندس تاسیسات
۶	عباس بمبئی رو	فارس	کارشناس اجرای طرح
۷	لقمان عزیزی	آذربایجان شرقی	مهندس ارشد طراح برق و حفاظت از زنگ
۸	مازیار مهرشاد	تهران	رئیس بهره برداری و تعمیرات
۹	محمد حسین پاشایی اصل	آذربایجان شرقی	رئیس آموزش
۱۰	محمدعلی برزگری	آذربایجان شرقی	کارشناس پژوهش وبرنامه ریزی
۱۱	مرتضی صالحی	تهران	رئیس آموزش
۱۲	مرتضی صالحی	تهران	رئیس آموزش
۱۳	مصطفی جوانمردی	آذربایجان شرقی	رئیس ایمنی و آتش نشانی
۱۴	مهدی رجب پور	آذربایجان شرقی	مسئول تعمیرات شبکه و انشعابات

استاندارد آموزشی تعمیر و نگهداری ایستگاه های گازرسانی در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۵ توسط اعضای کارگروه برنامه‌ریزی درسی ذیل بررسی و به تصویب رسید.

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت
۱	اصغر فیضی	مدیرکل پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی
۲	رامک فرح‌آبادی	معاون برنامه‌ریزی درسی
۳	سید محسن جلالی	رئیس گروه برنامه‌ریزی درسی
۴	لیلا فرهادی راد	رئیس گروه برنامه‌ریزی درسی
۵	راضیه عباس زاده	دبیر کارگروه برنامه‌ریزی درسی
۶	زهرا میرزاده مدرسی	کارشناس برنامه‌ریزی درسی

تایپ و ویراستاری	فاطمه سادات حسینی

این استاندارد با مشارکت شرکت ملی گاز ایران تدوین شده است.

تعاریف اصطلاحات بکار رفته در این استاندارد
■ **استاندارد آموزش؛** نقشه یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل می‌باشد. ■ **کد استاندارد؛** مجموعه‌ای از اعداد برگرفته از سند بین المللی طبقه بندی مشاغل و شناسه‌های قراردادی است که به منظور شناسایی استانداردها تعیین می‌شود. ■ **شرح استاندارد؛** بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل یا شایستگی از قبیل جایگاه،کارها،ارتباط با مشاغل دیگر دریک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز می‌باشد. ■ **ویژگی کارآموز ورودی؛** حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود. ■ **طول دوره آموزش؛** حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی است. ■ **کارورزی؛** صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص، محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. ■ **صلاحیت حرفه‌ای مربیان؛** حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود. ■ **شایستگی؛** توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد می‌باشد. ■ **دانش؛** حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی است که می‌تواند شامل علوم پایه، تکنولوژی و زبان فنی باشد. ■ **مهارت؛** حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی است که معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود. ■ **نگرش؛** مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیرفنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد. ■ **ایمنی و بهداشت؛** مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود. ■ **توجهات زیست محیطی؛** ملاحظاتی است که در هر شغل باید رعایت شود تا کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد. ■ **تجهیزات، ابزار و مواد مصرفی؛** حداقل امکانات مورد نیاز برای اجرای آموزش و ارزشیابی مطابق استاندارد شایستگی است.

عنوان استاندارد : تعمیر و نگهداری ایستگاه های گازرسانی

عنوان استاندارد (انگلیسی) :Maintenance and repair of gas stations

مشخصات استاندارد آموزش

شرح استاندارد

این استاندارد شامل دانش، مهارت و نگرش لازم جهت انجام کار « تعمیر و نگهداری ایستگاه هـای گازرسـانی » در محیطهـا و شـرایط گوناگون به طور موثر و کارا بر اساس استانداردهای محیط کار و مراحل کاری زیر می‌باشد:

۱. عیب‌یابی تجهیزات و سیستم‌های بهره‌برداری از ایستگاه‌های گازرسانی

۲. رفع عیب تجهیزات و سیستم‌های بهره‌برداری از ایستگاه‌های گازرسانی

۳. نصب و راه‌اندازی تجهیزات و سیستم‌های بهره‌برداری از ایستگاه‌های گازرسانی

۴. پایش و پیشگیری از وقوع عیب در تجهیزات و سیستم‌های بهره‌برداری از ایستگاه‌های گازرسانی

استاندارد عملکرد : تعمیـر و نگهـداری ایسـتگاه هـای گازرسـانی براسـاس API 6D ، IGS –M-IN-302, IGS –M-IN – ۱۰۲,IGS – M-IN-104 IGS-M-PM-104, IGS-M-PM-102, IGS-M-PM-101, IGS-M-PM-100, IGS-M- , IGS-M-PM-103 PM-105 ,

ویژگی کارآموز ورودی

حداقل میزان تحصیلات : لیسانس مهندسی مکانیک یا برق

حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمی و ذهنی

پیش‌نیاز : انجام امور اداری، ارتباطی و سازمانی در شرکت های گازرسانی – رعایت الزامات HSE، مدیریت بحران و پدافنـد غیـر عامـل شرکت های گازرسانی – شناسائی فرآیند اکتشاف، استخراج، پالایش، انتقال، توزیع و تجهیزات گازرسانی

طول دوره آموزش

زمان آموزش:	۲۲۰	ساعت
نظری:	۶۶	ساعت
عملی:	۹۴	ساعت
کارورزی:	۶۰	ساعت

صلاحیت حرفه‌ای مربیان

حداقل میزان تحصیلات : لیسانس مهندسی مکانیک، شیمی صنایع، برق یا فیزیک

حداقل سابقه کار مرتبط : ۳ سال

سایر شرایط مورد نیاز : ۲ سال سابقه تدریس مرتبط یا دارا بودن گواهینامه پداگوژی از سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

محتوای آموزشی

دانش

–نحوه کار با نرم‌افزارهای مدیریت تعمیرات	(زمان آموزش: ۲ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس شیرهای توپی ، پلاگ ، نیدل ولوها ، شیرهای برقی	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس انواع رگولاتورها	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس شیرهای اطمینان	(زمان آموزش: ۴ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس انواع کنتورها	(زمان آموزش: ۴ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس انواع بودار کننده ها	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس انواع هیتر ها	(زمان آموزش: ۱۲ ساعت)
– شیر های قطع کننده Shut off	(زمان آموزش: ۴ ساعت)
– نحوه نگهداری و سرویس فشار سنج ها و ترمومترها و کالیبراسیون	(زمان آموزش: ۲ ساعت)
– ابزار دقیق و نقشه های P&ID	(زمان آموزش: ۴ ساعت)
– PM- RCM-CM	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– مکانیک لوله و اتصالات	(زمان آموزش: ۴ ساعت)
– نحوه نشت یابی و نشت بندها	(زمان آموزش: ۴ ساعت)
– رنگ ها و پوشش ها	(زمان آموزش: ۲ ساعت)

مهارت

– نگهداری و سرویس شیرهای توپی و پلاگ	(زمان آموزش: ۱۲ ساعت)
– نگهداری و سرویس انواع رگولاتورها	(زمان آموزش: ۱۲ ساعت)
– نگهداری و سرویس شیرهای اطمینان	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نگهداری و سرویس انواع کنتورها	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نگهداری و سرویس انواع بودار کننده ها	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نگهداری و سرویس انواع هیتر ها	(زمان آموزش: ۱۲ ساعت)
– به کارگیری شیر های قطع کننده Shut off	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نگهداری و سرویس فشار سنج ها و ترمومتر ها و کالیبراسیون	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– کار با ابزار دقیق و نقشه های P&ID	(زمان آموزش: ۶ ساعت)

مهارت

– انجام PM- RCM-CM	(زمان آموزش: ۲ ساعت)
– مکانیک لوله و اتصالات	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– نشت یابی و نشت بندها	(زمان آموزش: ۶ ساعت)
– به کارگیری رنگ ها و پوشش ها	(زمان آموزش: ۲ ساعت)
–کار با نرم‌افزارهای مدیریت تعمیرات	(زمان آموزش: ۶ ساعت)

نگرش

–پایداری تأمین انرژی

– تداوم در بهره‌برداری از ایستگاه‌های گازرسانی بر اساس تعهدات شرکت به مشتری

–تضمین ایمنی مصرف کنندگان

–حفظ سرمایه‌های ملی

ایمنی و بهداشت

–رعایت اصول ایمنی حین انجام کار

–رعایت اصول ارگونومی

توجهات زیست محیطی

–صرفه جویی در مصرف مواد اولیه و مصالح

–مدیریت انرژی

–مدیریت پسماند

*** مباحث مربوط به نگرش، توجهات زیست محیطی، ایمنی و بهداشت در حین آموزش بخش دانش و مهارت آموزش داده می‌شوند.**

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
	تجهیزات		
۱	Flow Computer	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۲	Gaskit	منجیت دار	۵ عدد
۳	Gaskit	اسپیرال فولادی	۵ عدد
۴	Termo Well	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۳ عدد
۵	اختلاف فشار سنج عقربه‌ای (DP-Gauge)	Borden Tube	۳ عدد
۶	اختلاف فشار سنج عقربه‌ای (DP-Gauge)	Magnet	۳ عدد
۷	اسلیو و دیافراگم	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۸	پرینتر	استاندارد	۱ عدد
۹	تخته وایت برد	استاندارد	۱ عدد
۱۰	ترانسمیتر	اختلاف فشار (DP-Transmitter)	۳ عدد
۱۱	ترانسمیتر دما	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۱۲	ترانسمیتر فشار	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۱۳	ترموکوپل	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۱۴	تصحیح کننده الکترونیکی	Elster EK 210 / EK 220 / EK ۲۳۰ / EK 260 / EK 280	۲ عدد
۱۵	تصحیح کننده الکترونیکی	Actaris/Itron/GS	۲ عدد
۱۶	تصحیح کننده الکترونیکی	Vemmtec	۲ عدد
۱۷	تصحیح کننده الکترونیکی	Deresser	۲ عدد
۱۸	تصحیح کننده الکترونیکی	ELGAS	۲ عدد
۱۹	تصحیح کننده الکترونیکی	RFlo	۲ عدد
۲۰	تصحیح کننده الکترونیکی	Flonidan 1100 / 1200	۲ عدد
۲۱	تصحیح کننده الکترونیکی	RMG	۲ عدد
۲۲	دماسنج الکترونیکی	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۲۳	دماسنج عقربه‌ای	Bimetal	۱ عدد
۲۴	دماسنج عقربه‌ای	گازی	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
	تجهیزات		
۲۵	دماسنج عقربه‌ای	روغنی	۱ عدد
۲۶	رایانه	استاندارد	۱ عدد
۲۷	رگلاتور Seat & Plug	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۲۸	رگلاتور محوری (Axial)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۲۹	سیستم بودار کننده (Odorizer)	تزریقی یا کنارگذر (By-Pass)	۱ عدد
۳۰	سیستم فیلتراسیون	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۱	سیستم قطع اضطراری (Shutt off Valve)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۲	سیستم گرمایش گاز (Heater)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۳	شیر اطمینان (Safety Valve)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۴	شیر پروانه‌ای (Butterfly V.)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۵	شیر توپی (Ball V.)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۶	شیر دروازه‌ای (Gate V.)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۷	شیر روزنه‌ای (Globe V.)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۸	شیر سوزنی (Needle V.)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳۹	شیر یکطرفه (Check V.)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۴۰	صندلی چرخدار مربی	استاندارد	۱ عدد
۴۱	صندلی مخصوص کارآموز	استاندارد	۱۵عدد
۴۲	عمق سنج	Glass	۱ عدد
۴۳	عمق سنج	عقربه‌ای	۱ عدد
۴۴	فشار سنج با وزنه صلب (Dead Weight Tester)	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۴۵	فشار سنج عقربه‌ای	Belose	۱ عدد
۴۶	فشار سنج عقربه‌ای	Burdon	۱ عدد
۴۷	فشارسنج الکترونیکی	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۴۸	کپسول اطفاء حریق	پودری CO_2-	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
		تجهیزات	
۴۹	کنتور	دیافراگمی	۵ عدد
۵۰	کنتور	توربینی	۱ عدد
۵۱	کنتور	Roto-Cell	۱ عدد
۵۲	کنتور	جرمی	۲ عدد
۵۳	کنتور	جرم حرارتی	۱ عدد
۵۴	کنتور	Ultrasonic	۱ عدد
۵۵	کنتور	روزنه‌ای اوروفیس میتر	۱ عدد
۵۶	لوله فولادی	در چند سایز (۲ و ۴ و ۶ اینچ) با انواع پوشش‌های مختلف با طول ۲ متر	۳ عدد
۵۷	ماکت فونداسیون	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۵۸	ویدئو پروژکتور	استاندارد	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
		ابزار	
۱	Tourque Meter	با دقت حداقل یک دهم نیوتن متر	۱ عدد
۲	آداپتور	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۳	پمپ تزریق اودورانت	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۴	جعبه ابزار	استاندارد	۱ عدد
۵	جک فلنج با لقمه	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۶	عقربه‌کش گیج	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۷	کولیس	با دقت حداقل یک صدم میلی متر	۱ عدد
۸	گام سنج	با دقت حداقل یک صدم	۱ عدد
۹	گریس پمپ	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۱۰	گریس خور مسدود	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد
۱۱	گریس خور معمولی	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
ابزار			
۱۲	مولتی متر	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
مواد مصرفی			
۱	Valve Cleaner	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۲ کیلو
۲	اودورانت	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۵۰گرم
۳	تخته پاک کن	استاندارد	۲عدد
۴	خودکار	آبی و قرمز	از هرکدام۳ عدد
۵	روغن کنتور	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۲ لیتر
۶	ضد یخ هیتر	مطابق با مشخصات شرکت ملی گاز ایران	۲۰ لیتر
۷	کاغذ	A4	۲ بسته
۸	گریس	معمولی پایه سنتتیک	۲ کیلوگرم
۹	گریس	قلمی پایه سنتتیک	۵ بسته
۱۰	ماژیک وایت برد	آبی و قرمز	از هرکدام۳ عدد